

Okrasné trávy

56

Alena Nováková

- výsadba, pěstování
- jak na choroby a škůdce
- jednoleté, vytrvalé i pokojové
- trávy – ideální doplněk zahrady

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Obsah

Úvod	7
1. Morfologie a rozdělení	9
2. Množení trav	13
3. Výsadba trav	14
4. Ošetřování trav během roku	15
5. Choroby a škůdci	16
6. Použití trav	16
7. Jednoleté trávy	17
8. Vytrvalé trávy	32
9. Pokojové trávy	86
Literatura	92
Rejstřík latinských názvů rostlin	93
Rejstřík českých názvů rostlin	97

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Úvod

Odhodláte-li se napsat knížku a pár týdnů si téma promýšlíte, vznikne ve vaší hlavě – kromě poměrně jasné koncepce – i představa ideálního čtenáře. Lásku ke zvolenému tématu s vámi sdílí až naruživě, máte stejně skvělý vkus a navíc vám velkoryse odpustí kdejakou formulační neobratnost. Skutečnost ovšem bývá se snem v příkrém rozporu. Tam, kde se rozněžíte nad snivým pohybem klásku ve vánku, jiný vidí jen fádňi zelenou skvrnu. Doufejme, že přece jen převáží ti, kdo hledají nenáročné a v průběhu roku proměnlivé rostliny s půvabnou jemnou texturou či dynamický, nerušivý a nenásilný prvek spojující výsadby.

Aniž si to často uvědomujeme, obklopují nás traviny na každém kroku. A jsou s námi dost dlouho, již přes 60 milionů let. Právě trávy z čeledi lipnicovitých se na Zemi objevily jako současníci veleještěřů a ozubených ptáků ve svrchní křídě, posledním období druhohor, a staly se nejrozšířenější a druhou nejbohatší skupinou rostlin. Jsou zastoupeny téměř ve všech rostlinných formacích – rostou v tundře i vysoko v horách a dominují společenstvům mírného pásma (evropské a asijské louky a stepi, severoamerické prémie, jihoamerické pampy) stejně jako tropickým travinným porostům zvaným savany (Afrika, Jižní Amerika, Austrálie).

Ve střední Evropě tvoří trávy původní porosty pouze tam, kde je z přirozených příčin silně potlačen růst stromů – na horských lukách nad klimatickou hranicí lesa, nezalesněných březích řek, mokřadech a prameništích. Vlivem člověka využívajícího přírodu pak vznikly uměle zakládané travní plochy – louky, pastviny a nízko kosené trávníky.

Objektem lidského zájmu jsou trávy odpradáвна – druhy s obilkami bohatými škrobem nazýváme obilí či obilniny – a tvoří podstatnou část naší rostlinné stravy. Z nejvýznamnějších jmenujme pšenici (*Triticum*), kukuřici (*Zea*), rýži (*Oryza*), ječmen (*Hordeum*), oves (*Avena*), žito (*Secale*) a proso (*Panicum*) jako tradiční suroviny pro přípravu nejen chleba, ale i piva, whisky, rumu, sladové kávy nebo v dnešní době tolik oblíbených cereálií. Nezanedbatelnou skupinu hospodářsky využívaných trav tvoří pícniny a technické druhy sloužící k výrobě papíru, klobouků, ošatek, rohoží či jiných pletených předmětů.

Rozsah publikace dovoluje čtenáři spíše se inspirovat než vyčerpávajícím způsobem popsat všechny druhy jednoletých a vytrvalých okrasných trav použitelných v zahradách. Ačkoli je určena těm, kdo hledají vhodné druhy

travin pro zahradu, některá témata zřetelně – a řekněme hned, že úmyslně – chybí. Prvním z nich jsou samotné trávníky: návody k jejich zakládání a údržbě i seznamy vhodných směsí pro to které použití najdete v jiných publikacích spíše technického charakteru. Stejně tak byla z této knížky vypuštěna jinak nesporně důležitá a v zahradní architektuře až základní skupina trav, bambusy. Zájemce o ně odkazujeme na specializované příručky a časopisy vydávané kluby jejich pěstitelů, popřípadě na katalogy firem. Posledním tématem, řešeným v rámci knížky jen náznakově, jsou trávy a jim příbuzné či podobné rostliny pěstované v bytech. Bylo by ostatně možné poslední dvě témata spojit, protože v podstatě všechny bambusy, které využíváme v zahradách, jde trvale pěstovat i v bytech nebo v zimních zahradách (a to se týká i druhů proslulých absolutní mrazuvzdorností, např. *Sasa pumila* nebo *Pleioblastus distichus*).

1. Morfologie a rozdělení

Termínem okrasné trávy nejsou označovány pouze trávy pravé, ale i rostliny podobné. Z botanického hlediska patří pravé trávy do čeledi lipnicovitých (*Poaceae*, syn. *Gramineae*) a nepravé nebo také „kyselé“ trávy se řadí do čeledi šachorovitých (*Cyperaceae*), sítinovitých (*Juncaceae*) či orobincovitých (*Typhaceae*). Společně patří mezi rostliny jednoděložné, to znamená, že klíčí pouze jedním děložním lístkem.

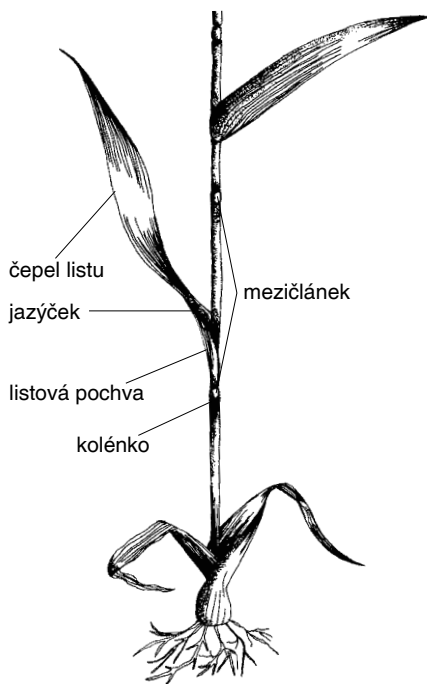
✿ Lipnicovité (*Poaceae*)

Jsou to jednoleté i vytrvalé byliny, zřídka dřeviny. Čeď rozšířená po celém světě má asi 12 000 druhů v 900 rodech.

Kořeny lipnicovitých rostlin jsou svazčité; kořenový systém je tvořen velmi četnými tenkými kořínky, které obvykle zasahují jen do povrchové vrstvy půdy (do hloubky 20 cm).

Stonky trav se nazývají stébla, jsou nevětvená, dutá, členěná nápadnými plnými kolénky (*nodus*). Články mezi kolénky nazýváme mezičlánky (*internodia*). Kolénka mají zpevňující funkci. Jsou v nich růstová pletiva a stéblo se odtud prodlužuje. Stébla někdy přechází v podzemní oddenky, kterých je nesnadné se zbavit, zvláště u plevelných druhů, jako je pýr plazivý (*Agropyron repens* (L.) P. Beauv).

Čepek listů je úzká, čárkovitá, se souběžnou žilnatinou, na bázi přechází ve válcovitou pochvu, kterou list přisedá ke kolénku. Na rozhraní listové pochvy a čepele je blanitý výrůstek zvaný jazýček (*ligula*). Má různý tvar a je **důležitým rozpoznávacím znakem trav**. Okraj listů bývá v místě, kde čepek přechází v pochvu, protažen v postranní ouška. Na líci jsou

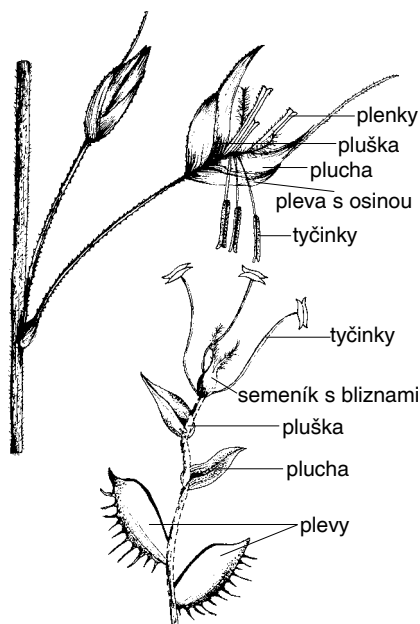

Obr. 1 Stéblo (lipnicovité)

listy hladké nebo rýhované, někdy kýlnaté s vystouplou střední žilkou. Mohou být lysé, ojínně, chlupaté nebo plstnaté. Barva nemusí být jen zelená, předmětem pěstitelského zájmu jsou druhy s listy téměř modrými, žlutými, červenými, měděnými či panašovanými – zdobenými podélnými nebo příčnými proužky.

Trávy jsou větrosnubné (anemofilní) rostliny. Nenápadné květy, zdánlivě bez okvětních lístků, jsou přizpůsobeny opylování větrem: mají tři lehce pohyblivé (vrtivé) tyčinky na dlouhých nitkách, které se chvějí i při nepatrném pohybu vzduchu a uvolňují pylová zrna. Pyl trav je agresivní a může u citlivých jedinců vyvolávat alergické reakce.

Obr. 2 Stavba květu (lipnicovitě)

Květ se skládá z vnitřního okvěti redukovaného ve dvě nepatrné plenky (*lodiculae*) a vnějšího okvěti přeměněného v blanitou plušku (*palea*). Pod každým květem je poměrně velký listen – plucha (*lemma*). Často bývá protažena v nápadně dlouhou tenkou osinu. Jeden, zřídka více květů tvoří dohromady klásek na bázi podepřený dvěma listeny – plevami (*glumae*). Klásky se seskupují v květenství trav – latu, někdy staženou v lichoklas. Výjimku představuje kukuřice, jejíž zbytnělá tkáň květního vřetene samičího květenství se nazývá palice.

Typickým plodem trav je obilka (*caryopsis*) s vysokým obsahem škrobu, vzácně bobule. Zralé obilky mohou vypadávat i s pluchami (obilky okoralé, pluchaté) nebo netkví pevně v pluchách (obilky nahé).

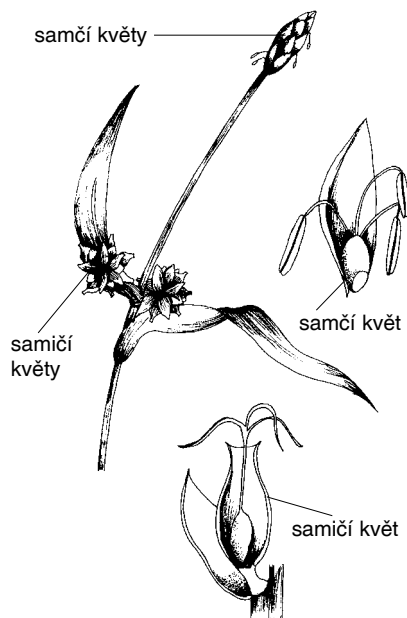
✿ Šáchorovité (*Cyperaceae*)

Vytrvalé, výjimečně jednoleté byliny jsou ve 130 rodech rozšířené po celém světě. Mají rovněž trávovitý vzhled, stvol (lodyha) je ovšem trojhranný, nečláňkovaný, vždy vyplněný řídkou, světlou dřevinou. Listová čepel je kopinatá až štětinovitá, plochá nebo žlábkovitě rýhovaná. Listové pochvy jsou většinou uzavřené, jazýček obvykle chybí. Květy jsou větrosnubné,

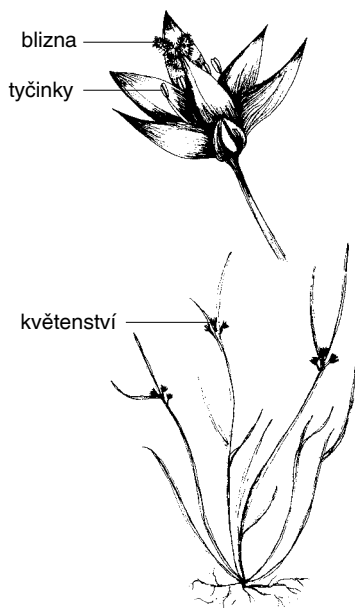

jednopohlavné i oboupohlavné, bez plev. Sdruženy jsou v klásky a následně ve vrcholičnatá květenství (klas, kružel). Plodem je nažka s obvykle křídlatými semeny.

Často rostou na mokřích, kyselých půdách, např. suchopýr (*Eriophorum*), ostřice (*Carex*), kamyšík (*Bolboschoenus*), skřípínek (*Schoenoplectus*), skřípina (*Scirpus*). Šáchor (*Cyperus*) se běžně pěstuje jako pokojová rostlina.

Obr. 3 Stavba květu (šáchorovité)

Obr. 4 Stavba květu (sítinovitě)

✿ Sítinovitě (*Juncaceae*)

Vytrvalé byliny zastoupené 5 rody. Sítinovitě rostliny mají vystoupavé, nevětvené, plné lodyhy bez kolének. Listy jsou k nerozeznání podobné zašpičatělým stvolům nebo úzce čárkovité. Oboupohlavné větrosrubné květy jsou sestaveny ve vrcholičnatá květenství (klas, kružel). Plodem je tobolek. Nejčastěji se setkáme se sítinou (*Juncus*) či bikou (*Luzula*).

Rozdělení podle vytrvalosti

Podle vytrvalosti můžeme trávy rozdělit na **jednoleté** a **vytrvalé**. Jednoleté trávy jsou často velmi dekorativní a celý životní cyklus stihnou v jediné